

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Svk/2/2022
Identifikačné číslo spisu: 1018201508
Dátum vydania rozhodnutia: 24. mája 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:1018201508.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci žalobcu: B. R., narodený XX. U. XXXX, bytom v R., D. XG, právne zast.: JUDr. Šimonom Melišom, advokátom so sídlom v Bratislave, Partizánska č. 1250/3, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 21. augusta 2018, číslo SITB-2018/000728-004, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 11. augusta 2021, č. k. 2S/163/2021-103, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného z a m i e t a .
Žalobca má nárok na náhradu trov kasačného konania voči žalovanému v rozsahu 100%.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 11. augusta 2021, č. k. 2S/163/2021-103 podľa § 191 ods. 1 písm. d/ zákona č. 162/2015 Z. z. - Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného z 21. augusta 2018, číslo SITB-2018/000728-004 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovaný predmetným rozhodnutím z 21. augusta 2018 nazvaným cit.: „Odvolanie voči nesprístupneniu informácie (nefunkčný eID pod OS Linux) - odpoveď“ žalobcovi oznámil, že žiadosť žalobcu nebola vyhodnotená ako žiadosť o informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“), ale len ako bežná korešpondencia a z tohto dôvodu nebolo proti odpovedi z 01. augusta 2018 možné podať opravný prostriedok. Ďalej v odpovedi žalovaný uvádzal, že žalobcom požadované informácie nespĺňajú kritériá, ktoré musia spĺňať informácie podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., konkrétne, že za informáciu v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. sa považuje len exaktný údaj alebo súbor údajov, ktoré má povinná osoba k dispozícii, a to buď v listinnej podobe alebo na inom nosiči dát, alebo by

takéto informácie v uvedenej forme zo svojej úradnej povinnosti mala mať. Žiadosti, ktorých obsahom je poskytnutie výkladu právneho predpisu, stanoviska, prognózy, subjektívneho názoru predstaviteľa povinnej osoby a ktoré majú charakter právnej rady, sa nevybavujú podľa zákona č. 211/2000 Z. z.

2. Krajský súd zákonnosť preskúvaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách ustanovení článku 26 ods. 1, 4 Ústavy Slovenskej republiky, ustanovení § 3 ods. 1, § 12, § 14 ods. 1-3, § 17 ods. 1, § 18 ods. 2, 3, § 19 ods. 3, § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., § 46 a § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v rozhodnom znení (ďalej len „Správny poriadok“) ako aj príslušných ustanovení SSP a dospel k záveru o dôvodnosti podanej správnej žaloby.

3. Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že pokiaľ žalovaný nesprístupnil žalobcovi ním požadované informácie, mal tak urobiť rozhodnutím v zmysle § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z., podľa ktorého ak povinná osoba žiadosti nevyhovie hoci len sčasti, vydá o tom v zákonom stanovenej lehote písomné rozhodnutie. Rozhodnutie mohol žalovaný nevydať len v prípade, ak žiadosť bola odložená, avšak takýto postup v predmetnej veci do úvahy neprichádzal. Tým, že žalovaný so žalobcom o jeho info-žiadosti z 26. júla 2018 komunikoval bežnými písomnosťami, respektíve elektronicky bez predpísanej formy vyžadovanej od rozhodnutia, teda vybavenie info-žiadosti nebolo reálnym rozhodnutím, ktoré by obsahovalo výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní a zároveň odpovede žalovaného nezodpovedali odôvodneniu rozhodnutia, z ktorého by sa žalobca dozvedel dôvody, pre ktoré jeho žiadosti nebolo vyhovené alebo zákonný dôvod s odkazom na konkrétne ustanovenia zákona odôvodňujúci zvolený postup žalovaného, postupoval žalovaný nezákonne. V tomto smere uviedol, že žalovaný je verejnoprávnou inštitúciou, hospodári s verejnými prostriedkami a tiež nakladá s majetkom štátu, preto sa legitímne od neho ako od povinnej osoby podľa zákona č. 211/2000 Z. z. očakáva dostatočná miera transparentnosti. Transparentnosť v tomto kontexte znamená, že inštitúcie štátu širokej verejnosti otvorene, zrozumiteľne a včas poskytujú všetky podstatné informácie o svojej stratégii, hodnoteniach, rozhodnutiach a postupoch. Skutočná snaha o transparentnosť si od rozhodovacích orgánov vyžaduje sebadisciplínu, ktorá je zárukou stálosti ich (verejnoprávných, hospodárskych a pod.) rozhodnutí a zdôvodnení. Možnosť verejnej kontroly krokov zvyšuje motiváciu rozhodovacích orgánov plniť svoje úlohy čo najlepšie. Aj súdna prax ohľadom možnosti obmedziť sprístupnenie informácie povinnou osobou smeruje k extenzívnemu vnímaniu povinnosti povinnej osoby zverejniť informácie ako k výkladu zužujúcemu, benevolentnejšie vnímajúcemu obmedzenie zverejňovania. Podľa názoru súdu sa príslušné ustanovenia zákona č. 211/2000 Z. z. majú vykladať v tom zmysle, že obmedzenie zverejnenia požadovaných informácií povinnou osobou má byť v čo najmenšej možnej miere.

4. Pokiaľ povinná osoba v lehote na vybavenie žiadosti informáciu nesprístupnila a ani nevydala rozhodnutie o nesprístupnení, predpokladá sa, že vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu, pričom fiktívne rozhodnutie, ktoré je vzhľadom na svoju fiktívnu povahu a s tým spojenú absenciu základných formálnych a materiálnych náležitostí nepreskúmateľné a preto nezákonné. Pre oprávnenú osobu nie je takéto rozhodnutie vysvetlením postoja povinnej osoby, predpokladá sa len zamietnutie žiadosti o sprístupnenie informácie. Tento právny stav však nevychádza zo základnej požiadavky práva na informácie vyjadrenej článkom 26 Ústavy Slovenskej republiky a zákona č. 211/2000 Z. z. a vzhľadom na to fiktívne rozhodnutie nemožno považovať za vydané podľa práva. Právna bezchybnosť rozhodnutia akéhokoľvek správneho orgánu, teda i žalovaného, spočíva v tom, že je vydané v písomnej forme, príslušným orgánom, v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, vychádza zo spoľahlivo zisteného stavu vecí, obsahuje náležitosti určené všeobecnou právnou úpravou správneho konania i náležitosti ustanovené osobitnými právnymi predpismi. Odôvodnenie zahŕňa a hodnotí všetky skutočnosti, ktoré boli podkladom pre výrok rozhodnutia, podáva celkový prehľad o priebehu konania, reaguje na pripomienky, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania. Medzi výrokom a odôvodnením musí byť logická zhoda. Odôvodnenie musí byť presvedčivé. Právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia zodpovedá ústavnému i zákonnému rámcu. Nevyžaduje sa síce, aby na každú zistenú skutočnosť alebo každý argument účastníka konania, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o skutočnosť alebo argument, ktoré sú pre rozhodnutie podstatné, musí sa s nimi správny orgán v dôvodoch rozhodnutia vysporiadať. Osoby

dotknuté rozhodnutím správneho orgánu majú právo na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom konania. Absenciu dôvodov v rozhodnutí, na základe ktorých orgán verejnej moci vo veci rozhodol, je treba považovať za prejav arbitrárnosti znamenajúci porušenie Ústavou garantovaného základného práva. S uvedeným právom je v rozpore úplný, či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, extrémny nesúlاد medzi právnymi závermi a skutkovými zisteniami, prípadne len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie a vyhodnotenia jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvodené, alebo situácia, kedy právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú. Absencia takéhoto odôvodnenia má za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Osobe dotknutej takýmto rozhodnutím je tým odňatá možnosť skutkovo či právne argumentovať proti záverom rozhodnutia.

5. Uviedol, že žalobca svoje podanie z 26. júla 2018, v ktorom žiadal v bodoch 1 až 15 o sprístupnenie informácií, aj označil, že žiadosť podáva podľa zákona č. 211/2000 Z. z. s tým, že žalovaný konajúci v prvom stupni odpovedal žalobcovi na jeho žiadosť elektronicky dňa 01. augusta 2018, pričom niet pochyb o tom, že uvedená forma a ani obsah nezodpovedala tomu, čo právny poriadok Slovenskej republiky vníma ako rozhodnutie v administratívnom konaní a túto skutočnosť nepoprel ani žalovaný, ktorý tvrdil, že nebol povinný vydať rozhodnutie, keďže podľa obsahu žiadosť žalobcu nepovažoval za info-žiadosť.

6. Následne sa krajský súd vyjadril k jednotlivým otázkam adresovaným žalovanému tak, že
- k otázkam (2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 15)

„Na základe akej právnej skutočnosti štát (Min. vnútra SR) núti fyzickú osobu, ktorá má dlhodobu aktivovanú elektronickú schránku, túto využívať, týmto znefunkčnením kúpiť si a používať komerčný operačný systém jedného dodávateľa (t. j. Windows, ktorý je podľa call centra MV SR aktuálne jediný OS, pod ktorým funguje eID klient)“ ?

„Aké technické prekážky bránia používaniu nového eID s aktuálnou verziou eID klient v 1.9.4 pod OS Linux?“

„Je alebo nie je štát v zmysle príslušných právnych predpisov a technických špecifikácií riešení elektronických preukazov povinný zabezpečiť funkčnosť eID aj na iných, ako komerčných OS (t. j. na iných ako Windows)“?

„Má štát, resp. MV SR dohodu so spoločnosťou Microsoft (alebo akoukoľvek inou spoločnosťou), ktorá zvyhodňuje používateľov tohto OS pred inými užívateľmi, keďže eID klient pre OS Windows je funkčný, a pre iné OS nie?“

„Ako má postupovať občan s aktivovanou elektronickou schránkou, do ktorej sa nemôže dostať, keďže štát mu toto znemožnil (doteraz, t. j. pred výmenou eID, to fungovalo)“?

„Je alebo nie je znemožnenie používania eID občanovi používajúcom OS Linux oproti občanovi používajúcom OS Windows podľa MV SR diskriminačné?“

„Na základe akej právnej skutočnosti (zadanie, operačný program a pod.) bol vyvíjaný eID klient pre 3 OS (Windows, Mac, Linux) a čo sa v tomto smere zmenilo, keď štát rozhodol o sprístupnení eID klienta vo verzii 2 len pre používateľov OS Windows?“

„Nefunkčnosť eID klienta vo v 1.9.4. pod OS Linux je stanovom konečným? Ak nie, kedy dôjde k náprave stavu?“

súd uviedol, že žalovaný mohol reagovať buď spôsobom, že žalobcom požadovanú skutočnosť sprístupní, pričom, pokiaľ touto skutočnosťou disponoval, vedel odpoveď spracovať bez väčších problémov a pokiaľ by touto skutočnosťou nedisponoval a musel by vytvoriť nové informácie, mal požadované informácie aj s náležitým odôvodnením nesprístupniť

- k otázke (3)

„Kto a na základe akej skutočnosti rozhodol, že sú vydávané eID nekompatibilné s doterajším softvérovým vybavením a od akého dátumu sú vydávané tieto nové eID, ktoré sú nekompatibilné s eID klient v 1.9.4.“?

súd uviedol, že bolo možné zo strany žalovaného odpovedať bez väčších problémov, takýmito informáciami by žalovaný mal nepochybne disponovať, keďže agenda, o ktorú sa žalobca zaujímal, patrí do sféry pôsobnosti žalovaného a celkom isto vie spracovať informácie o čase a spôsobe u neho prebiehajúceho rozhodovacieho procesu

- k otázkam (10, 11, 12)

„Vedel štát (resp. MV SR) o tom, že vydávaním nových eID dôjde k znefunkčneniu ich použitia na OS Linux a OS Mac?“

„Ktorá konkrétna osoba na MV SR je zodpovedná za rozhodnutie o nasadení nových eID? Ktorá konkrétna osoba na MV SR je zodpovedná za správnosť fungovania aplikácie eID klient?“

„Ktorá spoločnosť programuje pre MV SR eID klient?“

súd uviedol, že bola položená jednoduchá a jednoznačná otázka, ktorú mohol žalovaný zodpovedať

- k otázke (13)

„Má spoločnosť podľa bodu 12 zmluvnú alebo inú povinnosť sprístupniť funkčný eID klient aj pre iný OS, ako OS Windows? Ak áno, sprístupnite mi (scan) príslušného dokumentu, z ktorého to vyplýva a uveďte mi, prečo sa tak nestalo. Ak nie, z akého dôvodu MV SR takéto zadanie nepožaduje?“

súd uviedol, že sa jedná o otázku, pri ktorej môže žalovaný postupovať spôsobom v zmysle § 7 zákona č. 211/2000 Z. z., alebo reagovať buď spôsobom, že žalobcom požadovanú skutočnosť sprístupní, pričom, pokiaľ touto skutočnosťou disponoval, vedel odpoveď spracovať bez väčších problémov a pokiaľ by touto skutočnosťou nedisponoval a musel by vytvoriť nové informácie, mal požadované informácie aj s náležitým odôvodnením nesprístupniť; z administratívneho spisu mal však preukázané, že žalovaný sa k otázke nevyjadril vôbec.

7. Vo vzťahu k rozhodnutiu vydanému žalovaným v druhom stupni administratívneho konania, krajský súd poukázal na § 19 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z., podľa ktorého ak odvolací orgán nerozhodne v zákonnej lehote, predpokladá sa, že vydal rozhodnutie, ktorým odvolanie zamietol a napadnuté rozhodnutie potvrdil. Spôsob, akým žalovaný reagoval na rozklad podaný žalobcom proti fiktívnemu prvostupňovému rozhodnutiu rovnako súd označil ako rozhodnutie, ktoré nespĺňa náležitosti ani po formálnej a ani obsahovej stránke. S poukazom na § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. dospel súd k názoru (ktorý ani žalovaný nerozporoval), že písomnosť z 21. augusta 2018, číslo SITB-2018/000728-004 nie je rozhodnutím vydaným v súlade s požiadavkami § 47 Správneho poriadku. Takéto rozhodnutie nie je možné pre nezrozumiteľnosť a pre nedostatok dôvodov preskúmať z hľadiska jeho zákonnosti.

8. Na základe uvedených skutočností krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného napadnuté správnu žalobou trpí vadami nesprávneho právneho posúdenia veci a nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov, pričom uvedené vady mali za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie.

9. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 167 SSP a úspešnému žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania.

II.

10. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

11. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

12. V podanej kasačnej sťažnosti zotrval na názore, že žiadosť žalobcu z 26. júla 2018, respektíve obsah požadovaných informácií nemožno posudzovať podľa zákona č. 211/2000 Z. z., a preto žalovaný správne postupoval pri vyhodnotení žiadosti žalobcu, na ktorú odpovedal bežnou korešpondenciou. Za takého stavu je potom vylúčené vydanie fiktívneho rozhodnutia o odmietnutí poskytnutia informácií podľa § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. Pri rozhodovaní o predmetnej žiadosti bolo pre žalovaného rozhodujúce posúdiť, či pojmové znaky informácie indikujú, že ide o informáciu v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. Dodal, že predmetné podanie žalobcu bolo v prvom rade posudzované podľa § 19 Správneho poriadku a vyhodnocované podľa obsahu a práve z obsahu podanej žiadosti žalovaný s určitosťou vylúčil použitie zákona č. 211/2000 Z. z. Žalobca právo na informácie zdôvodnil ustanoveniami zákona č. 211/2000 Z. z., ktoré upravujú predovšetkým spôsoby sprístupnenia informácií, ktoré môže žalobca požadovať a demonštratívny výpočet spôsobov

sprístupnenia týchto informácií, ktoré nijako nezaväzujú žalovaného ako povinnú osobu k tomu, aby na základe akejkoľvek žiadosti poskytovala informácie tak, ako si to predstavuje žalobca. Žalobca si pod vplyvom subjektívneho extenzívneho výkladu ustanovení zákona č. 211/2000 Z. z. spája právo požadovať informácie s bezhraničnou povinnosťou žalovaného tieto informácie poskytnúť.

13. Žalovaný reálne pri svojej činnosti pracuje s množstvom informácií/údajov, ktoré má z pohľadu žalobcu k dispozícii, avšak nie všetky sa nachádzajú v takej podobe v akej ich požaduje žalobca. Zo zákona č. 211/2000 Z. z. nevyplýva povinnosť, že by žalovaný musel na žiadosť žalobcu vykonávať také úkony, ktoré nesmerujú k výkonu jeho právomoci alebo realizovať šetrenia, či kontrolnú alebo vyhodnocovaciu činnosť na požiadanie žalobcu. Režim zákona neustanovuje ani povinnosť nové informácie vytvárať alebo vyjadrovať názory k určitej problematike, ako napríklad analýzy, stanoviská, či právne výklady. To platí v danom prípade pre otázky uvedené v bodoch 1, 4, 5, 10, 15 predmetnej žiadosti žalobcu. Vzhľadom na náročnosť problematiky žalovaný považoval za potrebné sa vyjadriť aj k otázke 3 žiadosti žalobcu zdôrazňujúc, že žalovaný nie je povinný poskytovať vysvetlenia smerujúce k objasneniu danej problematiky. V krátkosti však uviedol, že je potrebné rozlišovať nekompatibilitu a identifikovaný bezpečnostný incident, ku ktorému v danom prípade došlo. Žalovaný postupuje v rámci klasifikačnej schémy bezpečnostných incidentov, samotný proces riešenia bezpečnostného incidentu sa skladá z niekoľkých fáz (detekcia, ohodnotenie a klasifikácia, vyriešenie a napokon vykonanie systémových opatrení na zabránenie opakovania bezpečnostného incidentu). Žalovaný kategorizuje udalosti, ktoré mali byť posudzované ako incidenty, monitoruje ich výskyt a podniká systematické kroky pre ich bezprostredné riešenie. K otázke 6 žiadosti uviedol, že žalovaný v záujme zachovania princípu správneho fungovania verejnej správy postupuje v súlade so zákonom, a teda položená otázka v súvislosti so „zvyšňovaním“ používateľov nie je na mieste. Práve posúdenie reálneho záujmu, ktorý súvisí s vážnosťou prejavenej vôle žalobcu ako žiadateľa o informácie, je v mnohých prípadoch hranicou, ktorá žalovanému umožní dôvodné odopretie prístupu k požadovaným informáciám. Žalovaný nie je povinný prihliadať na otázku tohto typu. Ďalej uviedol, že v rámci bežnej komunikácie poskytol dostatočnú odpoveď aj na otázku žalobcu v bode 9 žiadosti. Žalovaný sprístupnil novú verziu aplikácie pre eID pre platformu Windows 03. júla 2018 a následne 26. júla 2018 aj pre platformu Mac. Sprístupnenie verzie aplikácie pre Windows pred inými platformami bolo spôsobené chybou dodávateľa bez vedomia žalovaného, čo riešil právnou cestou. V prípade otázok uvedených v bodoch 2, 7 a 10 žiadosti žalovaný dodal, že nie je vecne oprávnený, aby poskytol plnohodnotnú odpoveď, nakoľko nie je možné, aby sa vyjadroval za ostatné ministerstvá alebo ostatné ústredné orgány štátnej správy.

14. Uzavrel, že vzhľadom na obsah predmetnej žiadosti žalobcu je zreteľné, že žalobca žiadal vyjadriť sa k určitým technickým problémom, žiadal stanoviská a subjektívne názory k danej problematike, na ktoré sa zákon č. 211/2000 Z. z. nevzťahuje. Navyše žalobca uvedenú žiadosť zaslal pred tromi rokmi a situácia sa odvtedy diametrálne zmenila a problematika, s ktorou žalobca spája svoje otázky je už vyriešená.

15. Navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

16. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného vyjadril podaním z 21. októbra 2021.

17. Uviedol, že názor žalovaného, že žiadosť žalobcu nie je možné posudzovať podľa zákona č. 211/2000 Z. z. je v priamom rozpore s hodnotením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v predchádzajúcej veci vedenej pod sp. zn. 6Sžik/3/2020 minimálne ohľadne bodov 3, 6, 9 prvá veta, 11, 12 a 13 žiadosti žalobcu, kedy najvyšší súd vyslovil právny názor, že v uvedených prípadoch tieto nie je možné považovať za analýzy, vyjadrenia k technickým problémom, právnym výkladom a k subjektívnym stanoviskám.

18. Ďalej žalobca namietal, že žalovaný kasačnú sťažnosť odôvodnil nesprávnym právnym posúdením, avšak nikde v odôvodnení kasačnej sťažnosti neuvádzal, v čom malo spočívať nesprávne právne posúdenie v intenciách toho, čo pod nesprávnym právnym posúdením chápe súdna prax. V tomto smere odkázal na § 440 ods. 2 SSP, v zmysle ktorého bol žalovaný povinný dôvod kasačnej sťažnosti vymedziť tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

19. Uzavrel, že žalovaný i napriek vyslovenému právnemu názoru najvyššieho súdu a podrobnému zdôvodneniu napadnutého rozsudku krajského súdu naďalej zotrúva na ničím nepodložených úvahách o tom, že povinná osoba má právo rozhodovať o tom, či bude alebo nebude postupovať podľa zákona č. 211/2000 Z. z. Pokiaľ mal žalovaný za to, že nemal povinnosť poskytnúť žalobcovi žiadané informácie, mal vydať rozhodnutie o ich nesprístupnení. Konštatovanie žalovaného, že žalobca žiadal vo svojej žiadosti vyjadriť sa k určitým technickým problémom, žiadal o stanoviská a subjektívne názory k danej problematike vyhodnotil žalobca ako konštatovanie, ktoré je v priamom rozpore s vysloveným právnym názorom najvyššieho súdu. Dodal, že k jednotlivým otázkam sa vyžadovala jednoduchá odpoveď vo forme „áno“ / „nie“ (otázky 1, 5, 6, 10, 13, 15), uvedenia mena a priezviska (3, 11), uvedenia krokov, ktoré má občan vykonať (7), uvedenia právneho predpisu alebo zmluvy (9), uvedenia konkrétneho názvu obchodnej spoločnosti (12). Na žiadnu z uvedených odpovedí nie je nutné vytvárať nové informácie, prípadne robiť analýzy alebo rozbory. Ak žalovaný uvádzal, že ohľadom otázok 2, 7 a 10 nebol vecne oprávnený, aby poskytol odpoveď, mal v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. mal túto časť otázok postúpiť zodpovedným orgánom.

20. Navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného postupom podľa § 459 písm. e/ SSP odmietol, alebo ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietol.

IV.

21. Žalovaný sa k vyjadreniu žalobcu vyjadril podaním z 29. októbra 2021; zotrúval na dôvodoch obsiahnutých v kasačnej sťažnosti tvrdiac, že krajský súd v danej veci rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

V.

22. Vyjadrenie žalovaného bolo doručené žalobcovi dňa 04. novembra 2021 na vedomie.

VI.

23. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie predchádzajúce jeho vydaniu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaného nie je dôvodná.

24. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

25. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

26. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

27. Podľa § 6 ods. 2 písm. a/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách;

28. Podľa § 177 ods. 1 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

29. Podľa § 178 ods. 1 SSP, žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

30. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zrušil rozhodnutie žalovaného z 21. augusta 2018, číslo SITB-2018/000728-004 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovaný predmetným rozhodnutím z 21. augusta 2018 nazvaným cit.: „Odvolanie voči nesprístupneniu informácie (nefunkčný eID pod OS Linux) - odpoveď“ žalobcovi oznámil, že žiadosť žalobcu nebola vyhodnotená ako žiadosť o informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z., ale len ako bežná korešpondencia a z tohto dôvodu nebolo proti odpovedi z 01. augusta 2018 možné podať opravný prostriedok. Ďalej v odpovedi žalovaný uvádzal, že žalobcom požadované informácie nespĺňajú kritériá, ktoré musia spĺňať informácie podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., konkrétne, že za informáciu v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. sa považuje len exaktný údaj alebo súbor údajov, ktoré má povinná osoba k dispozícii, a to buď v listinnej podobe alebo na inom nosiči dát, alebo by takéto informácie v uvedenej forme zo svojej úradnej povinnosti mala mať. Žiadosti, ktorých obsahom je poskytnutie výkladu právneho predpisu, stanoviska, prognózy, subjektívneho názoru predstaviteľa povinnej osoby a ktoré majú charakter právnej rady, sa nevybavujú podľa zákona č. 211/2000 Z. z.

31. Zásadná úloha, ktorú bolo potrebné v predmetnej veci vyriešiť spočívala v tom, či podanie žalobcu obsahujúce celkovo štrnásť (14) bodov a nazvané cit.: „žiadosť o prístup k informácii - nefunkčný eID pod OS Linux“ spĺňalo základné náležitosti žiadosti o sprístupnenie informácií podľa § 14 zákona č. 211/2000 Z. z.

32. Podľa článku 10 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

33. Podľa článku 10 ods. 2 Dohovoru, výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

34. Podľa článku 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

35. Podľa článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

36. Podľa článku 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

37. Podľa článku 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolenaciu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

38. Podľa článku 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

39. Podľa článku 26 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon.

40. Zákon č. 211/2000 Z. z. upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám (§ 1).

41. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len „povinné osoby“) sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti.

42. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

43. Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z., žiadosť možno podať písomne, ústne, faxom, elektronickou poštou alebo iným technicky vykonateľným spôsobom.

44. Podľa § 14 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z., zo žiadosti musí byť zrejmé, ktorej povinnej osobe je určená, meno, priezvisko, názov alebo obchodné meno žiadateľa, jeho adresa pobytu alebo sídlo, ktorých informácií sa žiadosť týka a aký spôsob sprístupnenia informácií žiadateľ navrhuje.

45. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., ak povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich dní odo dňa doručenia žiadosti povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmietne rozhodnutím (§ 18).

46. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., žiadosť o sprístupnenie informácií povinná osoba vybaví bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich pracovných dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti podľa § 14 ods. 2 a 3 a do 15 pracovných dní, ak sa sprístupňuje informácia nevidiacej osobe v prístupnej forme podľa § 16 ods. 2 písm. a), ak tento zákon neustanovuje inak.

47. Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., ak povinná osoba poskytne žiadateľovi požadované informácie v rozsahu a spôsobom podľa § 16 v zákonom stanovenej lehote, urobí rozhodnutie zápisom v spise. Proti takému rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

48. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z., ak povinná osoba žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, vydá o tom v zákonom stanovenej lehote písomné rozhodnutie. Rozhodnutie nevydá v prípade, ak žiadosť bola odložená (§ 14 ods. 3).

49. Podľa § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z., ak povinná osoba v lehote na vybavenie žiadosti neposkytla informácie či nevydala rozhodnutie a ani informáciu nesprístupnila, predpokladá sa, že

vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu. Za deň doručenia rozhodnutia sa v tomto prípade považuje tretí deň od uplynutia lehoty na vybavenie žiadosti (§ 17).

50. Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., proti rozhodnutiu povinnej osoby o odmietnutí požadovanej informácie možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia alebo márneho uplynutia lehoty na rozhodnutie o žiadosti podľa § 17. Odvolanie sa podáva povinnej osobe, ktorá rozhodnutie vydala alebo mala vydať.

51. Podľa § 19 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z., odvolací orgán rozhodne o odvolaní do 15 dní od doručenia odvolania povinnou osobou. Ak odvolací orgán v tejto lehote nerozhodne, predpokladá sa, že vydal rozhodnutie, ktorým odvolanie zamietol a napadnuté rozhodnutie potvrdil; za deň doručenia tohto rozhodnutia sa považuje druhý deň po uplynutí lehoty na vydanie rozhodnutia.

52. Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., ak nie je v tomto zákone ustanovené inak, použijú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní. 28)

53. Podľa § 18 ods. 1 Správneho poriadku, konanie sa začína na návrh účastníka konania alebo na podnet správneho orgánu.

54. Podľa § 18 ods. 2 veta prvá Správneho poriadku, konanie je začaté dňom, keď podanie účastníka konania došlo správnomu orgánu príslušnému vo veci rozhodnúť.

55. Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

56. Podľa § 47 ods. 1 Správneho poriadku, rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

57. Podľa § 47 ods. 2 Správneho poriadku, výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Pokiaľ sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, správny orgán určí pre ňu lehotu; lehota nesmie byť kratšia, než ustanovuje osobitný zákon.

58. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku, v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

59. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovaného mal preukázané, že:

- žalobca mailovým podaním z 26. júla 2018 nazvaným cit.: „žiadosť o prístup k informácii - nefunkčný eID pod OS Linux" požiadal žalovaného podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o sprístupnenie nasledujúcich informácii cit.:

„1. Je pravda, že novo vydaný eID (vydaný 25.7.2018 z dôvodu nahratia nových certifikátov alebo zmeny bydliska) nie je možné používať pod OS Linux, nakoľko vydaný eID nie je kompatibilný s verziou eID klient (dostupná na slovensko.sk) vo verzii 1.9.4. Ak to pravda nie je, ako treba odstrániť nefunkčnosť (po zasunutí tohto nového eID do čítačky totiž hlási chybu „neznáma karta"). Ak to je pravda, prosím o poskytnutie ďalších informácií:

2. Na základe akej právnej skutočnosti štát (Min. vnútra SR) núti fyzickú osobu, ktorá má dlhodobu aktivovanú elektronickú schránku, túto využívať, týmto znefunkčnením kúpiť si a používať komerčný operačný systém jedného dodávateľa (t. j. Windows, ktorý je podľa call centra MV SR aktuálne jediný OS, pod ktorým funguje eID klient)

3. Kto a na základe akej skutočnosti rozhodol, že sú vydávané eID nekompatibilné s doterajším softvérovým vybavením a od akého dátumu sú vydávané tieto nové eID, ktoré sú nekompatibilné s eID klient v 1.9.4.?

4. Aké technické prekážky bránia používaniu nového eID s aktuálnou verziou eID klient v 1.9.4 pod OS Linux?

5. Je alebo nie je štát v zmysle príslušných právnych predpisov a technických špecifikácií riešení elektronických preukazov povinný zabezpečiť funkčnosť eID aj na iných, ako komerčných OS (t. j. na iných ako Windows)?

6. Má štát, resp. MV SR dohodu so spoločnosťou Microsoft (alebo akoukoľvek inou spoločnosťou), ktorá zvyhodňuje používateľov tohto OS pred inými užívateľmi, keďže eID klient pre OS Windows je funkčný, a pre iné OS nie?

7. Ako má postupovať občan s aktivovanou elektronickou schránkou, do ktorej sa nemôže dostať, keďže štát mu toto znemožnil (doteraz, t. j. pred výmenou eID, to fungovalo)?

8. Je alebo nie je znemožnenie používania eID občanovi používajúcom OS Linux oproti občanovi používajúcom OS Windows podľa MV SR diskriminačné?

9. Na základe akej právnej skutočnosti (zadanie, operačný program a pod.) bol vyvíjaný eID klient pre 3 OS (Windows, Mac, Linux) a čo sa v tomto smere zmenilo, keď štát rozhodol o sprístupnení eID klienta vo verzii 2 len pre používateľov OS Windows

10. Vedel štát (resp. MV SR) o tom, že vydávaním nových eID dôjde k znefunkčneniu ich použitia na OS Linux a OS Mac?

11. Ktorá konkrétna osoba na MV SR je zodpovedná za rozhodnutie o nasadení nových eID? Ktorá konkrétna osoba na MV SR je zodpovedná za správnosť fungovania aplikácie eID klient?

12. Ktorá spoločnosť programuje pre MV SR eID klient?

13. Má spoločnosť podľa bodu 12 zmluvnú alebo inú povinnosť sprístupniť funkčný eID klient aj pre iný OS, ako OS Windows? Ak áno, sprístupnite mi (scan) príslušného dokumentu, z ktorého to vyplýva a uveďte mi, prečo sa tak nestalo. Ak nie, z akého dôvodu MV SR takéto zadanie nepožaduje?

(žalobca bod 14 neuvádzal; pozn. súdu)

15. Nefunkčnosť eID klienta vo v 1.9.4. pod OS Linux je stanovom konečným? Ak nie, kedy dôjde k náprave stavu?"

- žalobca žiadal predmetné informácie poskytnúť elektronicky na uvedenú e-mailovú adresu

- žalovaný na predmetnú žiadosť žalobcu odpovedal e-mailom z 01. augusta 2018, pričom tak ako žalobca uviedol v podanej správnej žalobe, zodpovedal len otázky uvedené v bodoch 1 a 2; k ďalším bodom sa žalovaný nevyjadril, z ktorého dôvodu mal žalobca za to, že bolo vydané fiktívne rozhodnutie v súlade s § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z.

- žalobca následne dňa 16. augusta 2018 podal proti predmetnému fiktívnemu rozhodnutiu opravný prostriedok žiadajúc o sprístupnenie požadovaných informácií

- žalovaný sa k opravnému prostriedku žalobcu vyjadril podaním z 21. augusta 2018

[v predmetnom podaní / liste žalovaný žalobcovi oznámil, že žiadosť žalobcu nebola vyhodnotená ako žiadosť o informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z., ale len ako bežná korešpondencia a z tohto dôvodu nebolo proti odpovedi z 01. augusta 2018 možné podať opravný prostriedok. Ďalej v odpovedi žalovaný uvádzal, že žalobcom požadované informácie nespĺňajú kritériá, ktoré musia spĺňať informácie podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., konkrétne, že za informáciu v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. sa považuje len exaktný údaj alebo súbor údajov, ktoré má povinná osoba k dispozícii, a to buď v listinnej podobe alebo na inom nosiči dát, alebo by takéto informácie v uvedenej forme zo svojej úradnej povinnosti mala mať. Žiadosti, ktorých obsahom je poskytnutie výkladu právneho predpisu, stanoviska, prognózy, subjektívneho názoru predstaviteľa povinnej osoby a ktoré majú charakter právnej rady, sa nevybavujú podľa zákona č. 211/2000 Z. z.]

- žalobca následne podal správnu žalobu žiadajúc zrušenie fiktívnych rozhodnutí

- krajský súd rozsudkom z 26. novembra 2019, č. k. 5S/182/2018-40 žalobu ako nedôvodnú zamietol

[krajský súd v podstatnej časti svoj rozsudok odôvodnil tým, že zo znenia zákona č. 211/2000 Z. z. nevyplýva povinnosť, ktorá by povinnému subjektu ukladala povinnosť získavať, vyžadovať, zhromažďovať, vyhodnocovať, vyhľadávať, alebo dokonca spracovávať materiály požadované žalobcom ako žiadateľom o informáciu, ak sa v ich originálnej podobe v jeho dokumentácii nenachádzajú. Rovnako zo zákona nevyplýva, že by povinné osoby museli vykonávať na žiadosť

oprávnených osôb také úkony, ktoré nesmerujú k výkonu ich právomocí, alebo realizovať šetrenia, či kontrolnú alebo vyhodnocovaciu činnosť na požiadanie oprávnených osôb. Oprávnené osoby môžu požadovať len informácie o takých im neznámych skutočnostiach, ktoré má povinná osoba k dispozícii a ktoré je povinná na žiadosť poskytnúť. Žiadosť o poskytnutie informácie má za cieľ sprístupniť verejnosti jej neznáme údaje vo veciach verejných bez toho, aby sa žiadosť stala pokynom na výkon určitých činností alebo postupu povinnej osoby. Marila by sa tým výkonná a riadiaca funkcia nadriadených, kontrolných alebo dozor vykonávajúcich orgánov a do výkonu verejnej správy by zasahovali subjekty, ktoré za jej činnosť nezodpovedajú a ani nevykonávajú]

- najvyšší súd rozsudkom zo 16. júna 2021, sp. zn. 6Sžik/3/2020 postupom podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. f/ SSP pre nedostatočné zdôvodnenie a vo vzťahu k bodom 3,6,9 veta prvá, 11, 12 a 13 veta prvá žiadosti podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP pre nesprávne právne posúdenie zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie

[v tomto smere uvádzal, že podľa zdôvodnenia rozsudku krajského súdu všetky body žiadosti 3 až 13 a 15 sú, žiadosťou, aby sa žalovaný vyjadril k určitým technickým problémom, analýzám, právnym výkladom a subjektívnym stanoviskám, avšak nebolo zrejmé, ktoré z bodov 3 až 13 a 15 sú analýzami, ktoré stanoviskami, ktoré sa týkajú technických problémov, a ktoré sú subjektívnym právnym výkladom. Pokiaľ tento záver krajský súd konštatoval vo vzťahu ku všetkým bodom žiadosti 3 až 13, 15, tak tento záver vyhodnotil najvyšší súd ako všeobecný, nekonkrétny, nevzťahujúci sa na konkrétne body žiadosti 3 až 15 a nedostatočne zdôvodnený vo vzťahu ku konkrétnym bodom žiadosti o poskytnutie informácie. Vo vzťahu k bodom 3, 6, 9 veta prvá, 11, 12 a 13 veta prvá žiadosti najvyšší súd uviedol, že krajský súd vôbec nevyhodnocoval a nezdôvodňoval, prečo v žiadosti v týchto bodoch, respektíve ich časti sa nejedná o informácie, na ktoré by sa neaplikoval zákon č. 211/2000 Z. z.; s poukazom na obsah týchto konkrétnych bodov žiadosti žalobcu o poskytnutie informácií nebolo možné, podľa najvyššieho súdu, ich považovať za analýzy, vyjadrenia k technickým problémom, právnym výkladom a k subjektívnym stanoviskám]

- krajský súd viazaný právnym názorom tu preskúmaným rozsudkom z 11. augusta 2021, č. k. 2S/163/2021-103 napadnuté rozhodnutie žalovaného z 21. augusta 2018, číslo SITB-2018/000728-004 zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

60. Najvyšší správny súd na úvod považuje za potrebné uviesť, že pojem „informácia“ zákon č. 211/2000 Z. z. nedefinuje, avšak z hľadiska všeobecného možno informáciu vymedziť ako určitú správu posielanú odosielateľom príjemcovi, bez ohľadu na to, či vo forme listinnej (materializovanej) alebo vo forme elektronickej (imaterializovanej). Povinná osoba však nie je povinná sprístupniť akúkoľvek žiadanú informáciu. Sprístupniť informáciu iba v takom prípade, ak ju má k dispozícii (§ 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z.) a súčasne nie je daný zákonný dôvod pre obmedzenie prístupu k informáciám upravený v § 8 až § 11 menovaného zákona. V kontexte s prejednávanou vecou najvyšší správny súd ďalej uvádza, že povinná osoba je povinná poskytovať informácie, ktoré má k dispozícii, teda informácie, ktoré v súvislosti s výkonom svojej činnosti používa, využíva, prípadne s nimi pracuje. Zároveň je potrebné zmieniť aj „druhú stranu mince“, a to, že povinná osoba v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. nie je povinná na základe žiadosti vytvoriť novú informáciu, ktorá v čase podania príslušnej žiadosti neexistuje s tým, že pod „vytvorením novej informácie“ treba rozumieť jednak situáciu, kedy žiadateľ požaduje od povinnej osoby vypracovanie rozborov, analýz, referátov, poskytnutie odborných alebo politických stanovísk, prognóz, výkladov právnych predpisov, prípadne žiada od povinnej osoby, aby vyslovila určitý subjektívny názor na istú problematiku, pričom tieto informácie nemá povinná osoba vôbec vytvorené a jednak situáciu, kedy sa určitá informácia u povinnej osoby nachádza, avšak jej kvalifikovaným spracovaním vznikne kvalitatívne nová informácia. Pokiaľ by sa teda na základe žiadosti zo strany povinnej osoby žiadalo nielen mechanické vyhľadávanie a zhromažďovanie údajov, ktoré mala povinná osoba k dispozícii, ale vyžadovalo by sa aj ich tzv. kvalifikované spracovanie, pre ktoré by bol príznačný určitý vyšší stupeň intelektuálnej náročnosti potrebnej pri príprave odpovedi na žiadosť, jednalo by sa o vytvorenie novej informácie, ktorej sprístupnenie možno odmietnuť z dôvodu, že takúto informáciu nemá povinná osoba k dispozícii (FUREK, A. - ROTHANZL, L.: Zákon o svobodnom prístupe k informáciám. Praha. Linde Praha, 2010, s. 60-61, ISBN 978-80-7201-788-1). O vytvorenie novej informácie však nepôjde v prípade, kedy v súvislosti s vybavením príslušnej žiadosti sa vyžaduje vyhľadávanie vo viacerých

dokumentoch čo býva pomerne často spojené s časovou náročnosťou, nakoľko takéto prekážky predpokladajú použitie inštitútu predĺženia lehoty na sprístupnenie informácie tak ako to predpokladá § 17 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z.

61. Ďalej najvyšší správny súd uvádza, že povinná osoba na úseku slobodného prístupu k informáciám má v podstate k dispozícii päť (5) základných spôsobov vybavenia príslušnej žiadosti o sprístupnenie informácií:

- po prvé, ak žiadosť nemá predpísané náležitosti a žiadateľ i napriek výzve povinnej osoby svoju žiadosť nedoplní a informáciu nemožno pre tento nedostatok sprístupniť, povinná osoba žiadosť odloží (§ 14 ods. 3)

- po druhé, ak povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich dní odo dňa doručenia žiadosti povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmietne rozhodnutím (§ 15 ods. 1)

- po tretie, ak povinná osoba vyhodnotí žiadosť žiadateľa ako relevantnú, poskytne žiadateľovi požadované informácie v rozsahu a spôsobom podľa § 16 zákona č. 211/2000 Z. z. v zákonom stanovenej lehote, o čom zároveň urobí rozhodnutie zápisom v spise. Proti takému rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok (§ 18 ods. 1)

- po štvrté, ak povinná osoba žiadosti nevyhovie alebo sčasti nevyhovie, vydá o tom v zákonom stanovenej lehote písomné rozhodnutie, ktorým príslušnú žiadosť zamietne alebo žiadosť v časti zamietne a v časti informácie sprístupní (§ 18 ods. 2)

- po piate, zastaví konanie o príslušnej žiadosti v súlade § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. v spojení s § 30 ods. 1 Správneho poriadku (ak napríklad žiadateľ vezme pred uplynutím lehoty na vybavenie žiadosti príslušnú žiadosť späť, alebo ten istý žiadateľ požiada o poskytnutie totožnej informácie, ktorá mu už bola zo strany tej istej povinnej osoby sprístupnená).

62. V predmetnej veci žalovaný dospel k záveru, že podanie v celom svojom obsahovo zameranom rozsahu nemožno považovať za žiadosť o sprístupnenie informácií na účely zákona č. 211/2000 Z. z., na základe čoho žalovaný nemal postavenie povinnej osoby, neplynula mu lehota na vybavenie žiadosti a nebol povinný vo veci predmetnej žiadosti vydať rozhodnutie; postačovalo vybavenie veci v rámci bežnej korešpondencie. V tomto smere primárne dôvodil tým, že zo zákona č. 211/2000 Z. z. nevyplýva povinnosť, že by žalovaný musel na žiadosť žalobcu vykonávať také úkony, ktoré nesmerujú k výkonu jeho právomoci alebo realizovať šetrenia, či kontrolnú alebo vyhodnocovaciu činnosť na požiadanie žalobcu. Režim zákona neustanovuje ani povinnosť nové informácie vytvárať alebo vyjadrovať názory k určitej problematike, ako napríklad analýzy, stanoviská, či právne výklady. V tejto súvislosti najvyšší správny súd po preskúmaní predmetného podania žalobcu z 26. júla 2018 a nazvaného cit.: „žiadosť o prístup k informácii - nefunkčný eID pod OS Linux“ uvádza, že nie všetky otázky, ktoré v predmetnej žiadosti žalobca skoncipoval dosahujú z hľadiska svojho obsahu a zamerania intenzitu žiadosti o sprístupnenie informácií na účely zákona č. 211/2000 Z. z., čo napokon potvrdil aj sám žalobca v bode 3.15 kasačnej sťažnosti podanej proti („prvému“) rozsudku krajského súdu z 26. novembra 2019, č. k. 5S/182/2018-40 vo vzťahu k otázke obsiahnutej v bode 8 príslušnej žiadosti.

63. Rovnako v tomto smere je zásadný aj záver najvyššieho súdu vyslovený v rozsudku zo 16. júna 2021, sp. zn. 6Sžik/3/2020, ktorý vo vzťahu k bodom 3, 6, 9 veta prvá, 11, 12 a 13 veta prvá žiadosti uviedol, že v týchto bodoch (otázkach) žalobcom žiadané informácie nemajú charakter analýzy, vyjadrenia k technickým problémom, právneho výkladu alebo subjektívneho stanoviska, z ktorého dôvodu potom v tejto relevantnej časti najvyšší súd zrušil („prvý“) rozsudok krajského súdu aj pre nesprávne právne posúdenie veci. S uvedeným názorom vysloveným najvyšším súdom v predmetnom rozsudku sa najvyšší správny súd stotožňuje. Žalovaný mal vyhodnotiť každú jednu otázku jednotlivo a pokiaľ čo i len jedna otázka (žiadaná informácia) vzhľadom na svoje obsahové zameranie dosiahla kvalifikovaný stupeň informácie na účely zákona č. 211/2000 Z. z. žalovaný mal postupovať striktnie podľa menovaného zákona. V takom prípade totiž pôjde o riadnu žiadosť o sprístupnenie informácií

podľa § 14 zákona č. 211/2000 Z. z. a v režime Správneho poriadku o návrh na začatie konania na úseku slobodného prístupu k informáciám, a ako také by malo byť aj zákonom predpokladaným spôsobom ukončené. Pokiaľ potom žalovaný vyhodnotil podanie žalobcu z 26. júla 2018 ako podanie, ktoré ako celok nedosahuje kvalifikovaný stupeň riadnej žiadosti o sprístupnenie informácií podľa § 14 zákona č. 211/2000 Z. z. pochybil, nakoľko minimálne v rozsahu bodov 9, 11, 12 žiadosti sa jednalo o informácie, ktoré by mala mať povinná osoba k dispozícii (§ 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z.).

64. Len pre úplnosť, pokiaľ žalovaný v kasačnej sťažnosti uvádzal, že pri príprave odpovedí vo vzťahu k otázkam obsiahnutým v bodoch 1, 4, 5, 10, 15 by bol povinný zvoliť postup spočívajúci v realizácii výkladu, analýzy, stanoviska, čím by došlo k vytvoreniu novej informácie, najvyšší správny súd dodáva, že aj v takom prípade bol žalovaný povinný v tejto časti rovnako vydať riadne zdôvodnené rozhodnutie tak ako to predpokladá § 15 ods. 1 v spojení s § 18 zákona č. 211/2000 Z.z. Pokiaľ sa tak nestalo, platí zákonom predpokladaná fikcia vydania negatívneho rozhodnutia. V tejto súvislosti najvyšší správny súd uvádza, že inštitút fiktívneho rozhodnutia umožňuje žiadateľovi domáhať sa napriek nečinnosti povinnej osoby svojho práva a podať proti fiktívnemu rozhodnutiu odvolanie, opravný prostriedok, respektíve žalobu na súd. Povinným osobám však zákon č. 211/2000 Z. z. neumožňuje zostať nečinný, naopak výslovne im v § 18 ods. 2 ukladá povinnosť vždy o nesprístupnení informácii vydať písomné rozhodnutie. Nečinnosť povinnej osoby a spoliehanie sa na vznik fiktívneho rozhodnutia je vždy porušením zákona zo strany povinnej osoby. Každé fiktívne rozhodnutie je nezákonné a musí byť odvolacím orgánom alebo súdom zrušené, pretože neobsahuje odôvodnenie (je nepreskúmateľné). Zákon č. 211/2000 Z.z. síce predpokladá vydanie fiktívneho rozhodnutia ako následok nečinnosti povinnej osoby, ale takýto postup povinnej osoby nie je zákonom aprobovaný a je teda nezákonný. Povinná osoba musí vždy vydať písomné rozhodnutie podľa § 18 ods. 2. Ak nevydá písomné rozhodnutie, ide o nezákonný postup a porušenie ústavného práva žiadateľa. Rovnaké pravidlo platí aj pre prípad nevydania rozhodnutia odvolacím orgánom.

65. K námietke žalovaného, že na zodpovedanie niektorých žalobcom položených otázok (2, 7, 10) sú príslušné iné ministerstvá, prípadne ostatné ústredné orgány štátnej správy, najvyšší správny súd bez ďalšieho odkazuje na § 15 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., podľa ktorého ak povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich dní odo dňa doručenia žiadosti povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii.

66. Za takto preukázaného stavu najvyšší správny súd dospel k záveru o správnom postupe a rozhodnutí krajského súdu, ktorý správnej žalobe žalobcu vyhovel. S ohľadom na charakter žalobcom žiadaných informácií, bude potrebné, aby žalovaný vyhodnotil aj vo svetle vyššie uvedených skutočností (pozri body 60 a 61 tohto rozsudku) jednotlivé žalobcom žiadané informácie a relevantným a vyššie naznačeným spôsobom sa s nimi vysporiadal.

67. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší správny súd námietky žalovaného uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keďže tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

68. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd v súlade s § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, nakoľko žalobca bol v kasačnom konaní plne úspešný.

69. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.